

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

VEZİRKÖPRÜ MESLEK YÜKSEKOKULU

Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü

Çocuk Gelişimi Programı

Öğretim İlke ve Yöntemleri

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

8. Hafta

özenilen üniversite

1 Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Öğretme stratejisi, öğretim yöntemi ve öğretim tekniği kavramları kimi zaman aynı anlamdaymış gibi kullanılmaktadır. Oysa bu üç kavramın anlamları birbirinden farklıdır. Öğretme stratejisi kavramı, öğrenme amaçlarına ulaşmada izlenen en genel yoldur. Diğer bir deyişle öğretimde bir bakış açıdır. Öğretme stratejileri “Nasıl öğretilim?” sorusuna yanıt aramak için uygun yöntem ve tekniklerin seçiminde yol gösterir. Öğretim yöntemi ise öğrenme amaçlarına ulaşmak için izlenen en kısa yol ya da bir konuyu öğrenmek için seçilen en düzenli yoldur. Oğuzkan (1989, s.53) öğretim yöntemini; bir sorunu çözmek, bir deneyi sonuçlandırmak, bir konuyu öğrenmek ya da öğretmek gibi amaçlara ulaşmak için, bilinçli olarak seçilen ve izlenen düzenli yol olarak tanımlamıştır. Öğretim tekniği ise öğrenme amaçlarına ulaşmak için seçilen yöntemi uygulamaya koyma biçimi ya da sınıf içinde yapılan etkinliklerin bütünü olarak tanımlanabilir.

Strateji, yöntem ve teknik kavramları arasındaki ilişki bir örnek ile şöyle açıklanabilir. Diyelim ki amacınız İstanbul’dan Bodrum’a seyahat etmektir. Bu amaca ulaşabilmek için önce nasıl bir yol izleyeceğinize karar vermelisiniz; yani hava, kara ya da deniz yollarından hangisini tercih edeceksiniz. Deniz yoluyla gitmeye karar verdiniz. Bu sizin ulaşım stratejiniz. Daha sonra deniz yoluyla nasıl gideceğinize karar vermelisiniz. İstanbul Bodrum arası vapur seferleri mi yoksa kiraladığınız bir yat mı tercihiniz. Burada yapacağınız seçim sizi amacınıza götüren yolu daha net bir biçimde tanımlayacaktır. Bir yat ile gitmeye karar verdiniz. Bu, sizin yönteminiz. Peki, hangi gün, saat kaçta gideceksiniz, yatı kim kullanacak gibi daha özeldir konulara karar vermelisiniz. Bu da sizin seçtiğiniz yöntemin uygulamaya konma biçimi yani tekniğidir. Burada stratejiye karar vermek çok önemlidir. Çünkü seçeceğiniz yöntem ve teknikleri kullandığınız stratejiler belirler.

1.1 Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Seçimi

Pek çok öğretim yöntem ve tekniği bulunmaktadır. Hiçbir ders için hiçbir yöntem sihirli bir değnek değildir. Her öğretim yöntemi ya da tekniği, farklı düzeylerde davranışların kazandırılmasında daha etkilidir. Burada öğretim amacı yol göstericidir. Ancak sadece amaçlar değil başka pek çok etken de derste öğretim yöntemi ya da tekniği seçimini etkiler.

Öğretim yöntemi ya da tekniğinin seçimini etkileyen etkenler kısaca şöyle açıklanabilir (Savaş, 2007, ss.156-157; Küçükahmet, 2001, ss.73-74; İşman ve Eskicumalı, 1999, ss.102-103):

Öğretim amaçlarının niteliği: Her öğretim yöntemi ya da tekniği, bilişsel, duyuşsal ya da devinişsel alanın farklı basamaklarında daha etkilidir. Öğretim amaçlarımızın düzeyi bizim yöntem karar vermemizi sağlar. Örneğin, bir bilgiyi sadece bilgi düzeyinde kazandırmaksa amacımız, anlatma yöntemi uygundur. Ancak amacımız bir konu ile ilgili öğrencinin analiz, sentez yapabilmesini sağlamak ise o zaman tartışma, soru yanıt, örnek olay, drama gibi yöntem ve tekniklerden yararlanabiliriz.

Öğretmenin yönetime yatkınlığı: Her öğretmenin dersinde sıklıkla ve başarıyla kullandığı yöntem ve teknikler vardır. Bazı öğretmenler alıştıkları bu yöntemlerde değişiklik yapmak istemezler. Bunun iki nedeni olabilir. Birincisi öğretmenin farklı yöntem ve teknikler konusunda bilgi eksikliği ya da uygulama deneyimsizliğidir. İkincisi ise sıklıkla kullandıkları yöntemin en etkili yöntem olduğuna inanmaları ve kendi kişisel özelliklerinin kullandıkları bu yönetime daha yatkın oluşudur. Oysa iyi bir öğretmen, her zaman aynı yemeği ustalıklı yapan değil; elinde var olan malzemelere göre en leziz yemekleri yapabilir.

Zaman ve fiziksel olanaklar: Bir konunun öğretiminde bazı yöntemler kısa zaman alırken bazıları daha uzun zaman alır. Yine sınıfın öğrenci sayısı, ışık düzeni, oturma düzeni, araçgerekç olanakları da yöntemin seçimini etkiler. Örneğin, bir konunun öğretiminde tartışma yöntemi, anlatma yöntemine göre daha uzun zaman gerektirir. Yine tartışma yöntemi, sınıfın çok kalabalık olmamasını ve sınıfta oturma biçiminin de yuvarlak ya da çember biçiminde düzenlenmesini sağlayacak hareket edebilen sıraların bulunmasını gerektirir.

Öğrenci grubunun büyüklüğü: Bazı yöntemlerin kullanılması küçük çalışma gruplarını zorunlu kılar. Örneğin beyin fırtınası, rol oynama, örnek olay gibi yöntem ve teknikler küçük gruplar için daha uygundur.

Dersin ya da konunun özelliği: Bazı yöntem ve teknikler bazı konuların öğretiminde kullanılamazlar. Örneğin matematik dersinde, dört işlem konusunu tartışma yöntemi ya da yaratıcı drama yerine anlatım yöntemiyle işlemek daha uygundur. Ancak bunu dersin her konusu için genellemek de doğru değildir. Matematikte de konunun ve kazandırılacak amacın düzeyine göre farklı yöntemler kullanılabilir.

Öğrencilerin gelişim özellikleri: İlköğretimin birinci yarısı, ikinci yarısı ve ortaöğretimde öğrencilerin gelişim özellikleri birbirinden farklıdır. İlköğretimin birinci yarısında öğrencilerin hareket etmelerine daha fazla olanak sağlayan yöntem ve tekniklere ağırlık verilirken; ikinci yarısında ve artarak ortaöğretimde düşünme gücünü geliştiren, analiz sentez yapabilme becerilerini geliştiren yöntem ve tekniklere yer verilmelidir.

Maliyet: Anlatım, soru yanıt, tartışma gibi yöntemler maliyet gerektirmezken; deney, gezi gibi yöntemler ek bir maliyet gerektirmektedir.

Öğretimde önemli olan öğretmenin en uygun yöntemi seçebilmesi ve dersinde olabildiğince fazla sayıda yöntem ve tekniği kullanabilmesidir.

1.2 Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Seçimi

Öğretim yöntem ve teknikleriyle ilgili pek çok sınıflama yapılmıştır. Bunlardan biri de yöntem ve tekniklerin uygulanacağı öğrenci sayısının büyüklüğüne göre yapılan sınıflamadır. Bu sınıflama, aşağıdaki çizelgede kısaca açıklanmıştır:

GRUBUN BÜYÜKLÜĞÜ	ÖĞRETİM YÖNTEMİ VE TEKNİĞİ
<p>Büyük Grupla Öğretim (N = > 20)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Anlatım • Soru-Yanıt • Gösterip Yaptırma • Tartışma • Ekiple Öğretim
<p>Küçük Grupla Öğretim (N = 5 - 20)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Problem Çözme • Örnek Olay • Beyin Fırtınası • Rol Oynama • Yaratıcı Drama • Eğitsel Oyunlar • Vızıltı • Akvaryum • Benzetim • İşbirlikli Öğrenme Teknikleri <ul style="list-style-type: none"> ▪ Öğrenci takımları - Başarı bölümleri ▪ Ayrılıp birleşme ▪ Duvar yazısı ▪ Grup araştırması ▪ Karşılıklı sorgulama ▪ Düşün-Eşleş-Paylaş • Akran Öğretimi
<p>Bireyselleştirilmiş Öğretim (N = < 5)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bireyselleştirilmiş Öğretim • Programlı Öğretim • Bilgisayar Destekli Öğretim • Ev Ödevleri ve Projeler • Uzaktan Öğrenme

KAYNAKÇA

İşman, A. ve ESKİCUMALI, A. (1999). Eğitimde Planlama ve Değerlendirme. Adapazarı: Değişim Yayınları.

Küçükahmet, L. (2001). Öğretim İlke ve Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Oğuzkan, A. F. (1989). Orta Dereceli Okullarda Öğretim. Ankara: Emel Matbaacılık.

Savaş, B. (2007). Öğretim yöntemleri, Öğretim İlke ve Yöntemleri.(ss. 155-175). Ankara: Anı Yayıncılık.